

שיחות הר"ן ק"ס

ומוהרנ"ת כותב (בהלכות ברכת השחר ג' אות ו') שיש אנשים שמועילים שהיו פעם צדיקים גדולים והיה להם נשמות גבוהות, ועי"ז זכו לכל המדרגות, אבל אנחנו רק אנשים פשוטים. וכל מה ששומעים מדרגת הצדיקים, אומרים בני האדם שהם זכו כי היו גדולים אבל מה זה שייך אלינו.

ויש להתבונן בכל מה שהתוה"ק והספה"ק מדברים ממעשי האבות הקדושים, דלכא' מה זה שייך אלינו. אבל באמת אין אנו שונים מכל הצדיקים, כי כל אחד מישראל יש לו נשמה קדושה. כי מה שאדם משער על הנשמה הקדושה שבכל הנשמות, באמת זה הרבה פחות מאמיתת עוצם מעלת הנשמה הקטנה שבישראל. ממילא לא יטעה האדם לומר שנשמה גבוהה יכולה להשיג כך וכך, כי בעצם הנשמה הקטנה ביותר שבישראל היא באמת יותר גדולה ממה שאתה משער בגדולת הנשמה הגדולה ביותר.

ויז"ל מוהרנ"ת שם: "ובאמת ענין זה כעצמו מה שרוב בני אדם טועים בעצמם. וסוברים שנפשם אינה קדושה משרשה, וקשה להם לשוב לה' ולהיות איש צדיק או איש כשר באמת כמו שאר הצדיקים והכשרים. כמו שמרגלא בפומא דאינשי לומר כששומעין שמספרין מאיזה צדיק או איש כשר וירא באמת ומתחיל להתעורר בהם הרעור תשובה להתחיל גם כן להתקרב

שמעתי מפי האיש ששמש אותו בימי ילדותו בעת שעסק בתעניות (כמבואר בהשיחות שמקודם), וספר לפני האיש הנ"ל, שפעם אחת התענה רבנו זכרנו לברכה, משבת לשבת ובאמצע השבוע ביום רביעי יצא ממנו דם מחטמו ומשתי עיניו ומשתי אזניו ומפיו וצעק האיש הנ"ל לפניו, ואמר שיעשה רעש בביתו על שנחלש כל כך ופס אותו בחכמתו, ואמר לו: כך הדרך, שמכבדין התענית באמצע השבוע הלא תראה ביום מחר יקל עלי עד שהוכרח האיש לשתוק כי השביע אותו תחילה שלא יגלה לשום אדם התעניות שלו. פעם אחד התענה משבת לשבת, ובאמצע השבוע הכרח לשכב על מטתו, ורגלו תלה למעלה וסמכם על המוט וכיוצא, מעוצם חלישותו:

ידוע שרביה"ק אמר אח"כ שאם היה יודע כח התפילה היה פועל את הכל ע"י התפילה בלי תעניות. אבל אין הכונה שאין צריך לעבוד את ה' ביגיעה בתפילה כמו בתענית. כי לא לחינם סיפר זאת רביה"ק. אלא שלא יחשבו שהגיע לדרגתו ע"י יחוס, אלא הכל ע"י יגיעות ועבודות. כמו שראינו בשיחה הקודמת שכל אחד ואחד יכול להגיע לכל המדרגות. ולכן מספר על היגיעות שהתייגע, כדי שנלמד ממנו איך להתייגע.

מהשם יתברך, בפרט בתוקף סוף הגלות המר הזה שהוא חבלי של משיח שמתגבר בעתים הללו שהתגבר הבעל דבר ביותר על נפשות ישראל כידוע בחוש, עד שכמה בני אדם מייאשין עצמן כאילו נפשם אינה מסוגלת כלל לעבודת ה' וכל זה הוא רק פיתוי ומחשבות היצר הרע שמחליש דעתו ומכניס בלבו חלישת וקטנות דסטרא אחרא. שזה נמשך מבחינת היכלי התמורות מבחינת החילוף של הבן מלך הנ"ל. שנפל כל כך עד שלא ידע בעצמו אם הוא בן המלך האמת. אבל באמת צריך האדם לידע ולהאמין שנפש כל אחד מישראל גבוה ויקרה מאד מאד וכולם הם בחינת בני מלכים ויכולים לזכות למדריגות גבוהות וקדושות מאד כמו כל הצדיקים והכשרים. כי גם על כל הצדיקים והכשרים עברו מחשבות וחלישות כאלה וכאלה. אך היו משכילים לבלי להניח להטעות אותם, והתגברו והתחזקו מאד עד שזכו למה שזכו. וזה שאמר דוד (תהלים פ"ו) שמרה נפשי כי חסיד אני כמו שאמרו רז"ל (ברכות ד'). וכן איתא בזהר הקדוש פרשת בלק שדוד קרא לנפשי חסיד בגין דאיצטרך לי' לבר נש דלא לשוואה גרמי' רשע וכו'. שזה בחינת ויגבה לבו בדרכי ה' כמבואר בדברי רבינו ז"ל (בסימן קכ"ה בלקוטי תנינא). כי צריך לידע מעלת נפשו כשרשה בחינת אנא ברי' קלה שבים. לידע שהוא משורש הנפש של הבן הלך האמת כדי שיתגבר לחזור למעלתו, עכ"ל.

כי כל אחד יכול לזכות בודאי לכל הטובות שבעולם, גם אם הוא חלש בגופו וכשרונותיו, אל ישכח שהוא בן המלך. כי חלישות הדעת נמשך מהיכלי התמורות,

להשם יתברך כי כל ישראל מלאים מחשבות של תשובה והתקרבות להשם יתברך תמיד. אך אחר כך תיכף אומרים מי יכול להתדמות אליו לזה האיש הצדיק וכו'. כי היה נשמה קדושה מנעוריו. כי כך הורגלו עצמם לומר. שצדקת הצדיקים והכשרים הוא מצד הנשמה הקדושה שיש להם מתולדתם. ובאמת אמר רבינו ז"ל בפירוש שאינו כן. וזה עיקר החסרון של העולם שאומרים כך. ומחמת זה אינם מתעוררים ומתגברים להשוות עצמן לצדיקים. אבל באמת אינו כן, כי עיקר צדקת הצדיק והכשר הוא רק על ידי התגברותו והתחזקותו ויגיעתו וטרחו בעבודת ה' שיגע וטרח כל כך ימים ושנים הרבה ולא הניח עצמו ליפול בשום אופן בעולם. והרבה בתפלה ותחנונים עד שזכה למה שזכה כי אם כפי ערכו אשרי להם. וכל אדם יכול להיות כמותם. כי הבחירה הפשיית לכל, וכתר שם טוב מונח, ומי שרוצה זוכה בו. ובאמת זה הענין בעצמו שבני האדם טועים בעצמם וסוברים שנפשם אינה יקרה וקדושה. ומחמת זה אינם מתגברים לעשות כמעשה הצדיקים, כל זה נמשך מבחינת היכלי התמורות, שמשם בחינת המעשה של הבן מלך הנ"ל שנחלף. שמשם באים אלו המחשבות על האדם. כמו הבן מלך הנ"ל שנחלף ונתגרש ממקומו שמחמת זה נפל למקום שנפל ולקח את עצמו אל השכרות וכו'. עד שהיה כמסופק בעצמו אם הוא בן המלך האמת או בן השפחה ח"ו כמבואר שם בהמעשה שבכל עת שבא לו הרהורי תשובה היה מיישב את עצמו ממה נפשך אם אני בן המלך וכו'. עיין שם שמבואר שם שנפל כל כך עד שהיה מסופק בעצמו אם הוא בן המלך האמת. כמו כן הוא בכל אדם הרחוק

וצריך להתגבר לדעת שיש לכל אחד כוחות של הצדיקים מהדורות הקודמים, לדעת שיש לו נשמה גבוהה ויקרה מאד.

ואי בספרי חב"ד שהכהן גדול שנכנס לפני ולפנים ביום כיפור היתה לו קדושה נוראה, שאין לשער קדושתו. כ"ש כשנחשוב מקדושת משה רבינו שקיבל התורה והיה למעלה ארבעים יום. בודאי אין לשער עוצם נוראת קדושתו.

וכל זה מצד הסתכלות דיחודא תתאה. אבל מצד יחודא עילאה, אין צמצום כלל, והשי"ת מתגלה בכל מקום. וכשאדם שב בתשובה ונתדבק בהשי"ת מתגלה לו אור של יחודא עילאה, ואפי' במדרגה הרחוקה ביותר נתגלית לו הקדושה של הכה"ג לפני ולפנים ואפי' אורו של משה במ' יום. כי האורות האלו נמצאים בכל עת. אלא שמצד הצמצום הוא נעלם, אבל מצד ההתבוננות דיחודא עילאה יכולים לחזור לשם.

כי ענין יחודא עילאה הוא התדבקות בהנהגת הרחמים של השי"ת, שהכל אחיות עינים שהשי"ת מלביש ומצמצם עצמו כאילו יש הסתרה ופירוד. אבל כשנכנסים בתוך המציאות מצד העליון ולא מצד התחתון, מתגלה יחודא עילאה. כי אדם לא מוכרח להיות רק מצד צמצום הנברא, שזהו יחודא תתאה, שישנם עולמות ומדרגות. שזה הנהגה חיצונית. אלא יכול להיות מצד הבורא, שהכל אלקות ואין פירוד. לדעת שאני הוי"ה לא שנית, שזו הנהגה יותר פנימית. ומצד זה, הכל שוה, הכל אלקות.

וזהו יחודא עילאה, היחוד מצד האצילות, כי יש יחוד מצד עולמות בי"ע, בחי' מלכות, יחודא תתאה. ויש יחוד עילאה, הוא היחוד שבעולם העליון, ששם השי"ת מגלה את היחוד שאין עוד מלבדו ית'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

